

E.S. domnul Gudsi Dursun oglu Osmanov

Ambasador al Azerbaidjanului în România

„România este un prieten de încredere și un partener strategic al Azerbaidjanului, care a rezistat testului timpului”

Ioana Cristea Drăgulin: Domnule Ambasador, a trecut deja un an de când ați venit în România. Anterior, ați fost ambasador în Republica Moldova. Ce impresii v-au lăsat românii și România? Care au fost surprizele plăcute și dificultățile cu care v-ați confruntat în țara noastră?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Încă din perioada când lucram în Republica Moldova, poporul român și cultura sa, tragediile istorice și caracterul național au trezit un mare interes în mine. Sincer, există multe trăsături similare între poporul azerbaidjan și cel român. De exemplu, valorile familiale, respectul nesfârșit pentru bătrâni, devotamentul față de tradiții și ospitalitatea. Încă din ziua în care am ajuns la București, pe 10 ianuarie 2024, în calitate de ambasador al Republicii Azerbaidjan în România, am avut ocazia să simt ospitalitatea, atenția, grija statului și a poporului român. Astfel, sprijinul oferit atât de oficialii statului, cât și de cetățenii obișnuiți de-a lungul carierei mele a fost de neuitat. Poporul român este sincer, muncitor și harnic, cu o natură fermecătoare și bogată și o țară cu un potențial economic enorm. Cel mai important, românii sunt înrădăcinați în istoria și tradițiile lor și sunt profund atașați de religie. Aceasta înseamnă păstrarea valorilor naționale și spirituale. Sunt sigur că România are un viitor măreț. Progresul realizat de economia românească în ultimii ani este, de asemenea, un exemplu excelent. În opinia mea, România nu și-a spus încă cuvântul, iar în următorii ani va deveni, fără îndoială, unul dintre principalele state din cadrul Uniunii Europene datorită greutății sale politice și economice.

Ioana Cristea Drăgulin: În 1998 a fost deschisă Ambasada României la Baku, iar în 2001 a fost deschisă Ambasada Azerbaidjanului în România. La acel moment, Ambasada Azerbaidjanului la București era considerată cea mai importantă dintre toate reprezentanțele diplomatice azerbaidjane deschise în Europa de Est. În 2025, după atâția ani de la deschidere și în actualul context geopolitic, ce reprezintă România pentru Azerbaidjan?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Rădăcinile istorice ale relațiilor interstatale dintre Azerbaidjan și România datează din secolul al XV-lea. În 1473, șeful statului Aggoyunlu, Uzun Hasan, a corespondat cu liderii acestei regiuni. Aceste relații au continuat în perioada safavidă. Se crede că primul produs tipărit în limba azerbaidjană a apărut cu sprijinul prințului român Dimitrie Cantemir. După cum știți, România a fost a doua țară din lume care a recunoscut independența Azerbaidjanului după Turcia frățască, la 11 decembrie 1991, și prima din Europa. Relațiile diplomatice dintre cele două țări au fost stabilite la 19 iunie 1992. Într-adevăr, ambasada noastră din România, înființată în 2001, a fost prima reprezentanță diplomatică a Azerbaidjanului în toată Europa de Est, unde situația economică nu se redresase încă pe deplin după criza din anii '90 ai

secolului XX. Aceasta, la rândul său, a fost o dovadă a importanței pe care liderul național Heydar Aliyev, care se afla în fruntea Azerbaidjanului la acea vreme, o avea față de România. În anii trecuți, relațiile noastre bilaterale s-au dezvoltat doar pe o traiectorie ascendentă, România fiind principalul partener al Azerbaidjanului în Europa de Sud-Est, iar Azerbaidjanul, la rândul său, fiind principalul partener al României în Caucazul de Sud.

În acest sens, vizita președintelui Ilham Aliyev în România în 2004 poate fi considerată un eveniment semnificativ. În cadrul vizitei, președintele Republicii Azerbaidjan I. Aliyev și președintele României I. Iliescu au participat la ceremonia de dezvelire a bustului liderului național Heydar Aliyev în Parcul Tei. Trebuie menționat că, după revoluția din 1989, în România au fost ridicate monumente doar pentru 3 politicieni străini – Charles de Gaulle, Mustafa Kemal Atatürk și Heydar Aliyev.

În timpul următoarei vizite președintelui Ilham Aliyev în România, la 29 septembrie 2009, a fost semnată „Declarația comună privind Acordul privind stabilirea unui parteneriat strategic între Republica Azerbaidjan și România”. Azerbaidjanul a devenit a șasea țară cu care România a semnat un astfel de document, după SUA, Italia, Marea Britanie, Franța și Coreea de Sud.

Acest document este considerat primul astfel de document privind afacerile și cooperarea specifică dintre țări. Acesta a fost primul acord de parteneriat strategic semnat de Azerbaidjan cu un stat membru al Uniunii Europene. La 18 aprilie 2011, a fost semnat „Planul comun de acțiune privind implementarea parteneriatului strategic dintre Republica Azerbaidjan și România”.

În prezent, proiectul „Declarației comune privind parteneriatul strategic multidimensional extins dintre Republica Azerbaidjan și România”, este examinat de diverse organisme oficiale ale României. Se analizează problema includerii semnării documentului în programul uneia dintre vizitele la nivel înalt planificate pentru perioada următoare.

Aceste fapte sunt suficiente pentru a demonstra nivelul relațiilor dintre țările noastre: România este un prieten de încredere și un partener strategic al Azerbaidjanului, care a rezistat testului timpului.

În același timp, continuarea proiectelor comune dintre cele două țări în domenii precum economia, comerțul, industria de apărare, educația, asistența umanitară și cultura, precum și intrarea într-o nouă etapă a unei cooperări cu mare potențial între regiunile țărilor noastre, este de mare importanță.

Ioana Cristea Drăgulin: Într-o lume aflată în schimbare, confruntată cu provocări noi și excepționale, este esențial, în opinia noastră, să consolidăm și să promovăm dialogul dintre popoare și națiuni. În acest sens, diplomația culturală reprezintă una dintre cele mai evaluate și articulate forme de *soft power*. Prin împărtășirea și schimbul de idei, valori și practici, se încurajează promovarea dialogului, respectul pentru diversitate și înțelegerea reciprocă, în sprijinul unei acțiuni mai ample de cooperare politică și economică. În acest context, cum ar putea Ambasada Republicii Azerbaidjan în România să stimuleze legăturile culturale dintre România și Azerbaidjan ?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Sunt într-un total de acord cu dumneavoastră. Din păcate, statul azerbaidjan s-a confruntat cu ocuparea teritoriilor sale și cu agresiunea militară încă de la înființare. Acest lucru a dus la faptul că o parte semnificativă din resursele țării noastre au fost cheltuite pentru eliminarea consecințelor agresiunii, precum și în scopuri de apărare. Ca urmare a victoriei istorice a Forțelor Armate ale Azerbaidjanului în Războiul Patriotic de 44 de zile, sub conducerea Comandantului Suprem, Președintele Republicii Azerbaidjan Ilham Aliyev, au apărut noi realități politice în regiune, iar termenii celor 4 rezoluții adoptate de Consiliul de Securitate al ONU în 1993 privind retragerea Armeniei din teritoriile azerbaidjane ocupate au fost implementați unilateral de către noi. Din 2023, țara noastră a reușit pentru prima dată să-și restabilească suveranitatea asupra tuturor teritoriilor sale. În prezent, măsurile luate în procesul de normalizare, pentru curățarea teritoriilor noastre eliberate de mine, efectuarea lucrărilor de reconstrucție și restaurare la scară largă, returnarea persoanelor strămutate intern în pământurile lor natale, sunt de o importanță deosebită.

Diplomația culturală a fost întotdeauna de o mare importanță. În acest sens, aș dori să subliniez rolul excepțional doamnei Mehriban Aliyeva, prim-vicepreședinte al Republicii Azerbaidjan, președintă a Fundației Heydar Aliyev, în organizarea și implementarea multor proiecte culturale și umanitare internaționale în Azerbaidjan. Fundația Heydar Aliyev a adus o contribuție importantă la protejarea valorilor naționale și culturale ale poporului nostru, la promovarea culturii azerbaidjane în lume și la promovarea țării noastre prin proiectele culturale implementate în multe țări ale lumii, inclusiv în Europa.

Pentru a ridica relațiile bilaterale la un nivel superior, este important să se ia în considerare și potențialul diplomației publice și al relațiilor culturale. În acest sens, organizarea zilelor culturale românești și azerbaidjane în Azerbaidjan și în România este de mare importanță.

În ultimii ani, au fost semnate acorduri relevante și au avut loc evenimente între cele două țări în domeniile umanitar și educațional.

Din 2001, la inițiativa Societății de Prietenie Româno-Azeră și cu sprijinul ambasadelor Azerbaidjanului în România și al României în Azerbaidjan, au fost publicate aproximativ 70 de cărți cu exemple remarcabile ale literaturii celor două popoare în limbile azerbaidjană și română.

Cu participarea șefilor de stat ai Azerbaidjanului și României, au fost ridicate busturile lui Heydar Aliyev în Parcul Tey din București și ale celebrului compozitor român George Enescu la Baku.

Conform articolului 5 din proiectul „Acordului de cooperare dintre Ministerul Educației din Republica Azerbaidjan și Ministerul Educației și Cercetării din România” din 2004, părțile desfășoară anual schimburi reciproce de studenți, masteranzi și stagiați. În fiecare an, zeci de studenți își continuă studiile în instituții de învățământ superior prin intermediul burselor speciale și al programelor de schimb de studenți. În prezent, cursurile de limba română sunt predate de profesori invitați din România la Universitatea Slavă din Baku.

La sfârșitul anului 2024, a fost semnat un Memorandum de Înțelegere „Privind cooperarea în domeniul furnizării serviciilor publice între Agenția de Stat pentru Servicii Publice și Inovații Sociale de pe lângă Președintele Republicii Azerbaidjan și Secretariatul General al Guvernului României”. În cadrul ceremoniei de semnare, Secretarul General al Guvernului României a subliniat importanța excepțională a experienței „serviciului ASAN” și a declarat că aceștia vor beneficia de experiența țării noastre pentru dezvoltarea acesteia în România.

Astăzi, foști președinți ai României participă în mod repetat ca invitați de onoare la Forumul Umanitar Internațional de la Baku, la Forumul Global de la Baku și la alte evenimente la nivel de stat organizate în țara noastră.

Ioana Cristea Drăgulin: Știm că în ultimele trei decenii legăturile bilaterale au fost solide. Astfel, România a fost primul stat membru al UE care a semnat un document de parteneriat strategic cu Republica Azerbaidjan. România a exercitat funcția de Ambasadă Punct de Contact NATO la Baku timp de patru mandate succesive, între 2009–2016. Au fost încheiate mai multe acorduri între Guvernul României și Guvernul Republicii Azerbaidjan privind colaborarea în domeniile științei, educației, culturii și sportului, și a fost organizat la Baku un Forum Interuniversitar România–Azerbaidjan. În prezent funcționează peste 30 de acorduri interuniversitare și de mobilitate (Erasmus+) între instituțiile de învățământ superior din România și Azerbaidjan. Exemplele pot continua. Totuși, am senzația că toate aceste legături sunt prea puțin cunoscute de publicul larg. Ce credeți că s-ar putea face pentru ca atât în România, cât și în Azerbaidjan, oamenii să conștientizeze cât de importante sunt legăturile bilaterale?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Rolul României în Europa de Sud-Est este în creștere. România este un candidat pentru a deveni motorul strategiei Uniunii Europene și NATO în regiunea Marea Neagră-Caspică. Din punct de vedere geopolitic, atât România, cât și Azerbaidjanul au oportunități semnificative.

Cred că potențialul relațiilor economice româno-azerbaidjan este și mai mare. Faptul că România, la fel ca Azerbaidjanul, are o tradiție îndelungată în domeniul petrolier permite Azerbaidjanului să beneficieze de bogata infrastructură petrochimică de aici. Având în vedere că piața românească importă o anumită parte din produsele alimentare ale acestei țări, creează condiții favorabile pentru implementarea unor proiecte comune în sectorul non-petrolier al Azerbaidjanului, în special în

sectorul agricol. Infrastructura de transport dezvoltată a României este, de asemenea, de mare interes. Prin Canalul Dunăre-Marea Neagră, care trece prin teritoriul românesc, este posibilă transportul de mărfuri din Orientul Îndepărtat și Asia Centrală din Caucaz și Marea Neagră până la fluviul Dunăre și apoi la Marea Nordului. În cadrul acestui proiect, ar putea fi recomandabilă restabilirea și menținerea transportului direct cu feribotul între porturile Georgiei și România de la Marea Neagră.

În același timp, procesul de pace stabilit în Caucazul de Sud și deschiderea căilor de transport vor crea noi oportunități pentru întreaga regiune.

Azerbaidjanul și România cooperează cu succes în cadrul ONU, Consiliului Europei, OSCE, Organizației de Cooperare Economică a Mării Negre și al altor structuri internaționale. România și-a exprimat clar poziția în conformitate cu dreptul internațional atunci când problemele separatismului și terorismului cu care se confruntă Azerbaidjanul au fost discutate în cadrul reuniunilor Adunării Generale a ONU, Parlamentului Consiliului Europei și OSCE. Statul azerbaidjan a susținut întotdeauna Bucureștiul în probleme legate de interesele României în toate organizațiile internaționale. Azerbaidjanul apreciază foarte mult sprijinul acordat de România în cadrul NATO și al Uniunii Europene.

În prezent, între țările noastre există relații la nivel înalt. Acum, obiectivul nostru este de a asigura extinderea acestor relații la nivelul cetățenilor obișnuiți. Pentru aceasta, implementarea turismului și a schimburilor culturale și creșterea proiectelor comune ale întreprinderilor mici și mijlocii sunt de mare importanță. Cunoașterea mai bună a popoarelor noastre, creșterea numărului de călătorii și descoperirea reciprocă a bucătăriilor și culturilor noastre vor consolida și mai mult legăturile dintre țările noastre. Ca urmare a muncii depuse în această direcție, pentru prima dată în istorie, am organizat deschiderea zborurilor directe Baku-București-Baku de către compania aeriană AZAL. Deși această experiență nu a fost de lungă durată, a dovedit încă o dată că există un mare potențial neexploatat în acest domeniu și a relevat necesitatea reluării acestor zboruri în viitor.

Aș dori să vă împărtășesc un fapt interesant. Recent, am făcut o drumeție pe vârful Heydar Aliyev din regiunea Guba din Azerbaidjan, împreună cu oficiali români. Acest eveniment în sine are o semnificație foarte simbolică pentru relațiile noastre. În timp ce ne aflam acolo, am întâlnit cincisprezece alpiniști din România care se îndreptau spre vârful Bazarduzu. În timpul conversației, a devenit clar că munții azerbaidjani sunt o destinație foarte populară printre turiștii români.

Ioana Cristea Drăgulin: În actualul context geopolitic, Azerbaidjanul joacă un rol foarte important în securitatea energetică regională, datorită rezervelor sale mari de petrol și gaze, dar și poziției geografice la intersecția unor rute majore de transport. România dorește să fie atât o platformă economică, cât și una culturală și civilizațională. Care considerați că sunt proiectele prioritare pe care ambele părți ar trebui să le dezvolte pentru a apropia Republica Azerbaidjan de România și de Uniunea Europeană?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Azerbaidjanul, în calitate de partener de încredere, aduce o contribuție semnificativă la securitatea energetică a Europei. Azerbaidjanul este un partener energetic strategic al UE. Coridorul Sudic de Gaze, pus în funcțiune la sfârșitul anului 2020, joacă un rol unic în diversificarea rutelor energetice și a surselor de aprovizionare ale Europei. Prin semnarea Memorandumului de Înțelegere privind Parteneriatul Strategic în Domeniul Energiei în iulie 2022, UE și Azerbaidjanul s-au angajat să dubleze volumul de gaze transportat prin Coridorul Sudic de Gaze până în 2027 și să lucreze împreună în domeniul energiei regenerabile, eficienței energetice, hidrogenului și reducerii emisiilor. Coridorul Sudic de Gaze (SGC) joacă un rol important în dezvoltarea cooperării energetice dintre Azerbaidjan și România. Azerbaidjanul apreciază foarte mult participarea României la reuniunile Consiliului Consultativ al SGC, precum și sprijinul țării pentru acest proiect și extinderea sa viitoare.

România a fost singurul participant european la coridorul de transport Europa-Caucaz-Asia (TRACECA), iar autorul acestui proiect a fost liderul nostru național, Heydar Aliyev.

În prezent, una dintre cele mai importante probleme pentru Europa, inclusiv pentru România, este securitatea energetică. Vizita oficială a lui Ilham Aliyev în România în 2004 și semnarea a 12 documente care acoperă diverse domenii, inclusiv „Declarația comună a Președintelui Republicii Azerbaidjan și a Președintelui Republicii România”, în cadrul vizitei, au deschis oportunități ample pentru extinderea relațiilor.

A fost subliniată importanța implementării unei cooperări strânse între agențiile relevante ale ambelor țări. SOCAR și Romgaz au semnat un acord privind furnizarea de gaze din Azerbaidjan către România începând cu 1 ianuarie 2023. În ceea ce privește relațiile economice, este suficient să spunem că cifra de afaceri comercială dintre cele două țări, care era de doar 600 de mii de dolari americani în 1996, este acum măsurată în sute de milioane. Dar, desigur, acest lucru nu este suficient, deoarece potențialul de dezvoltare a relațiilor comerciale și economice este mare, iar progrese mai rapide în acest domeniu sunt posibile în următorii ani. Relațiile comerciale și economice dintre Azerbaidjan și România se dezvoltă pe o bază din ce în ce mai largă, iar acesta este un fapt foarte încurajator. Compania petrolieră din Azerbaidjan SOCAR operează în România de mult timp, deține peste 70 de benzinării și mai multe depozite de combustibil.

Factorul petrol și gaze nu este suficient în cooperarea economică dintre Azerbaidjan și România, iar conducerea țării subliniază acest lucru în declarațiile sale. România este interesată de cooperarea în domeniile energiei verzi, comerțului, investițiilor, digitalizării și agriculturii, precum și al energiei verzi, iar Azerbaidjanul este, de asemenea, interesat de stabilirea și extinderea cooperării în aceste domenii.

În prezent, Azerbaidjanul începe să construiască o punte de „energie verde” către Europa. Țara noastră intenționează să devină un furnizor semnificativ de energie electrică pentru Europa, în principal „energie verde”. Se preconizează producerea a 3 gigawați de energie eoliană și 1 gigawatt de energie solară până în 2027, 80% din aceasta va fi exportată.

Semnarea „Acordului de parteneriat strategic pentru dezvoltarea și transmiterea «energiei verzi» între guvernele Republicii Azerbaidjan, Georgiei, României și Ungariei” la București, la 17 decembrie 2022, este un exemplu clar în acest sens. Acordul va apropia Uniunea Europeană de partenerii săi din Caucazul de Sud și va ajuta regiunile noastre să realizeze o tranziție către energie curată.

Un alt domeniu prioritar de cooperare dintre cele două țări este sectorul transporturilor. Există oportunități foarte bune pentru aprofundarea cooperării între porturile Baku și Constanța. Ca urmare a Declarației Comune semnate la Washington pe 8 august anul acesta, cu participarea liderilor Statelor Unite, Azerbaidjanului și Armeniei, ajungerea la pace în Caucazul de Sud și lansarea coridorului prin Armenia vor crește și mai mult capacitățile Coridorului Mijlociu și vor consolida rolul Azerbaidjanului și al României ca doi piloni ai coridorului de transport dintre Est și Vest.

Ioana Cristea Drăgulin: În încheiere, aș dori să revin la diplomația culturală, ca vehicul de promovare a patrimoniului cultural al țărilor noastre. Pentru prima dată în istoria culturii politice din România, o revistă științifică găzduiește o serie de articole și studii semnate de specialiști din Azerbaidjan, ca formă de dialog intercultural. Scopul acestui proiect cultural este să ne apropie tot mai mult, ca popoare și state. Pentru aceasta, trebuie să avem un schimb deschis și respectuos de opinii între persoane și grupuri cu origini și tradiții etnice, culturale, religioase și lingvistice diferite. Libertatea și capacitatea de a ne exprima liber reprezintă una dintre cele mai mari cuceriri ale civilizației de tip occidental. Cum putem multiplica canalele de schimb intercultural pe axa Azerbaidjan–România, astfel încât schimbul de idei, concepte și experiențe istorice să ne apropie, în cadrul unei culturi și civilizații întemeiate pe drepturi și dialog?

Gudsi Dursun oglu Osmanov: Dacă m-ați întreba ce este cel mai asemănător lucru care unește Azerbaidjanul și România, aș răspunde fără să stau pe gânduri: „multiculturalism și toleranță”. Situat la răscrucea diferitelor civilizații, Azerbaidjanul a format din punct de vedere istoric un mediu de diversitate națională și culturală, unde reprezentanții diferitelor națiuni și confesiuni trăiesc în pace și prosperitate, înțelegere reciprocă și dialog. Particularitățile dezvoltării istorice a

Azerbaidjanului, amplasarea geografică și compoziția etnică a populației sale au creat condiții pentru existența diferitelor religii pe acest teritoriu.

Nici poporul azerbaidjan, nici cel românesc nu sunt caracterizate de xenofobie, intoleranță religioasă și etnică. Acest lucru a condus din punct de vedere istoric la respectul liber și reciproc al comunităților de diferite afilieri religioase și etnice din țările noastre.

Politica României în acest domeniu, în special cotele alocate minorităților naționale și religioase în administrația statului, servesc drept model pentru multe țări europene. Violența și discriminarea etnică și religioasă sunt complet străine istoriei românești.

În opinia mea, multiculturalismul și toleranța pot fi unul dintre principalele răspunsuri la întrebarea dumneavoastră. Acesta nu este doar unul dintre aspectele care apropie spiritual Azerbaidjanul și România, ci poate fi prezentat lumii și ca un model unic și de succes într-o lume care devine astăzi radicalizată și intolerantă.

Interviu realizat
de Ioana CRISTEA DRĂGULIN
Traducere din azeră în română realizată
de Fakhri KARİMLİ